

Timothy Zahn
UŽKARIAUTOJO PAVELDAS
Mokslinės fantastikos romanas

Galaktikoje susidūrė dvi galingos civilizacijos žmonių ir užkariautojų džirišų. Džirišai, konflikto pradžioje šventę triuškinančią pergalę prieš žmoniją, vėliau išsigąsta legendinio Žemės ginklo "Kirkės". Problema ta, kad džirišai egzistuoja kaip dvilypės būtybės: kol gyvi, kūne, po mirties kaip eterinės šmėklos. Ir dažnai kūnas nesutaria su savo šmėkla...

Iš anglų kalbos vertė NOMEDA BERKUVIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
385 tomas. Serija įkurta 1990m.

Timothy Zahn CONQUEROR'S LEGACY
New York, Spectra, 1995

Copyright © by Timothy Zahn, 1995

Cover art copyright © Stephan Martiniere, 2004

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2007
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

1

- Tyrinėtojai Tir-džilašai!

Tir-džilašas nenorom atplėšė akis nuo žemėto kombinezono, gulinčio jam ant kelių:

- Klausau jūsų, kapitone Zib-rundži.

- "Uolusis" pasirengęs išskristi, - pranešė Zib-rundžis. - Laukiame tikrai jūsų.

- Dėkoju, - atsiliepė Tir-džilašas. - Užtruksiu dar keletą hanų.

Zib-rundžis nužvelgė pasitarimų kambarį at-eivių tyrinėjimo laboratorijoje:

- Technikų brigada puikiausiai išmontuos čia likusią įrangą. Jums tikrai nebūtina jų kontroliuoti.

- Suprantu, - tarstelėjo Tir-džilašas. - Bet, kaip jau sakiau, turiu čia pabūti dar keletą hanų.

Tyrinėtojui pasirodė, tarsi Zib-rundžio prie-blandos vyzdžiai vos pastebimai susiaurėjo. Iš tokio nuotolio buvo sunku tiksliai nustatyti.

- Tyrinėtojai, Aukščiausiojo nurodymai abso-liučiai aiškūs, - priminė kapitonas. - Mes priva-lome išvykti iš šios bazės, vos tik būsime pasi-rengę.

- Bet mes dar nepasirengę, - pabrėžė Tir-džilašas. - Jūs galite grįžti į laivą. Užbaikite priešstartinius pasiruošimus. Aš ateisiu po keleto hanų.

Šįkart kapitono prieblandos vyzdžiai tikrai susiaurėjo.

- Kaip pageidausite, tyrinėtojai, - šaltai atsiliepė Zib-rundžis ir staigiai apsisukęs išėjo iš kambario.

Tyloje nuskambėjo tolimas balsas:

- Neapdairus poelgis. Kapitonas Zib-rundžis pelnė Kakuro klanų vadovybės ir savojo klanų vyriausiųjų prielankumą. Turint omeny jūsų padėtį, neišmintinga nuteikinti jį prieš save.

- Mano padėtį?.. Aš paskirtas vadovauti šiam projektui, Čir-t-odždano, - priminė Tir-džilašas ir išsiblaškęs perbraukė pirštu per kombinezo šviesos daviklį. Diską dengė rusvo purvo plutelė - priminimas apie žmogų užkariautoją, Feilano Kavano, pabėgimą. - Ir kol visų klanų Taryba neatleis manęs iš pareigų, aš elgsiuos taip, kaip man atrodys reikalinga. Ir manęs nė trupučio nedomina, kaip į mano veiksmus sureaguos kapitonas Zib-rundžis.

- Tir-džilašai, pasižiūrėkite į mane.

Tir-džilašas atsiduso ir nukreipė žvilgsnį į

prieš akis plevenančią pusiau perregimą esybę, vardu Čir-t-odždano, Kei-iro klanu vyriausiąjį bei pagrindinį ryšininką Dvyliktojoje planetinėje bazėje. Perregimame, beveik nematomame, veide negalėjai nieko įskaityti, bet Tir-džilašas ir taip suprato, kad Čir-t-odždano, nepaisant užimamų pareigų, jaučia jam dar mažiau pagarbos nei Zib-rundžis.

- Nežaiskite su manimi žodžių žaidimo, - su-niurzgė vyriausiasis. - Taip, formaliai jūs vis dar vadovaujate projektui. Bet iš tikrųjų esate tas džiarišas, kuris leido, kad gentainiai padėtų pabėgti žmogui Feilanui Kavanui.

- Aš už tai atsakysiu visų klanų Tarybos aki-vaizdoje, kai ateis laikas, - atkirto Tir-džilašas. - O kol kas reikalauju ne tiek jau daug - tiktai pagarbos.

Čir-t-odždano paniekinamai iškišo liežuvį:

- Aukštas pareigas galima gauti atsitiktinumo dėka, o pagarbą būtina užsitarnauti. Jeigu džiarišas pernelyg jaunas arba apsvaigintas valdžios ir šito nesupranta, vadinasi, jam nederėjo patikėti projekto vadovo pareigų.

Tir-džilašas laiku prispaudė prie gomurio liežuvį, nuo kurio vos nenusprūdo šiurkštūs žodžiai. O ištarė tyrinėtojas visai ne tai, ką norė-

jo:

- Gaila, kad jus nuvyliau. Padariau viską, ką galėjau.

Čir-t-odždano šiek tiek atlyžo.

- Kas nutiko - nebepakeisi, - ištarė atlaidžiai.

- Dabar tik istorija gali įvertinti jūsų veiksmus ir paskelbti teisingą nuosprendį.

Tir-džilašas nepuoselėjo iliuzijų - tikriausiai Čir-t-odždano jau susidarė kuo aiškiausia nuomonę, kaip istorija įvertins Tir-džilašo veiksmus. Lygiai tokios pat nuomonės yra ir kapitonas Zib-rundžis, ir visi kiti projekto dalyviai.

Širdies gilumoje Tir-džilašas suprato neturįs teisės jų dėl to smerkti. Kita vertus, žmogų Feilano Kavano pabėgimas nėra kieno nors aplaidumo rezultatas. Iš pradžių viskas vyko pagal planą, sugalvotą ne kieno nors kito, o Tir-džilašo. Kaip tik pastarąją aplinkybę Tir-džilašas ir pabrėš atsistojęs priešais visų klanų Tarybą. Dvyliktosios planetinės bazės personalas leido žmogui įsigauti į mrašanų kosminį laivą bei įjungti variklius, o šitaip pasielgta dėl to, kad vyriausieji jį pasektų ir padėtų gauti vertingų duomenų apie kitarasių techniką bei jos veikimo principus. Paskui ir vėl, pagal pla-

ną, žmogus netikėtai pamatė kabinoje vieną vyriausiąjį, sutriko, o tuo pasinaudojęs savanoris įkaitas Tir-džilašas atsirišo kojas ir suleido Kavanui į petį nedidelę seilių nuodų dozę. Tikėtasi, jog paskui belaisvį pavyks be ypatingo vargo sugrąžinti į kamerą, o nauji duomenys apie kitarasių laivus papuoš eilinę ataskaitą Tarybai.

Deja, tomis akimirkomis niekas nė neįtarė, jog virš planetinės bazės pasirodė priešų karo laivas. Tačiau faktas štai koks: jeigu per priešų laivo ataką Feilanas Kavanas būtų sėdėjęs patikimai saugomoje kameroje, jam vargiai būtų pavykę pabėgti.

Nors nederą atmesti ir kitos galimybės: žmogai būtų sunaikinę bazę, visus išsiuntę pas vyriausiuosius ir vis tiek išsigabenę Feilaną Kavaną.

Prisiminęs žmogų laivo ataką, Tir-džilašas krūptelėjo ir persibraukė liežuvio per vidinę lūpų pusę. Priešų karo laivas pranoko visas fantazijas: stulbinamai greitas, neįtikėtinai vikriai manevruojantis, aprūpintas neapsakomai galingais, pražūtingais ginklais. Išvaizda ir kovinėmis savybėmis jis nesiskyrė nuo dviejų laivų, kurie sudavė deramą atkirtį džirišų laivynui, užpuolusiam žmogų užimtą Dorko pla-

netą. Tir-mežašas, Tir-džilašo brolis, spėjo, jog čia ir bus tos pačios "Mokasinų gyvatės" - paslaptingas karinis dalinys, minimas žmogų informacijos priemonėse.

O gal čia ir apsilankė vienas iš tų dviejų laivų, kurie kovėsi Dorke?

Tir-džilašas apsiniaukė, kai dingtelėjo ši grėsminga mintis. Jeigu "Mokasinų gyvatė" sugeba prasmukti pro apgulties sferą, pro ištišą laivyną, apsupusį žmogų planetą...

- Noriu pasikalbėti su savo broliu, - kreipėsi Tir-džilašas į vyriausiąjį Čir-t-odždano. - Tir-mežašu iš Kei-iro klanu, sausumos pajėgų vadu Dorko planetoje.

- Dabar pat? - Čir-t-odždano šiek tiek atsi-traukė atgal. - Argi ne išmintingiau būtų su juo susiekti iš "Uoliojo"?!

- Tir-džilašas atsiduso:

- Vargu ar jie taip greitai sugriš; tą patį aš jau mėginau paaiškinti Zib-rundžiui. Belaisvis išgelbėtas gana seniai, praėjo mažiausiai de-ciarka. Jeigu kiti žmogų laivai sukiotųsi kur nors netoliese, jie neabejotinai jau būtų pradė-ję ataką. Vadinasi, jeigu ir reikia tikėtis dar vieno puolimo, jis įvyks iš kokios nors žmo-gams priklausančios planetos. Ir anksčiausiai

po visos arkos, o gal ir vėliau.

- Čia tik spėjimas.

- Kitarasių psichologijos bei kultūros specialisto spėjimas! - griežtai pertarė Tir-džilašas, nuvargintas beprasmiškų prieštaravimų. Kai projektui vadovavo Svuo-selikas, jo niekas nedrįso štai šitaip tardyti. - O dabar prašau susisiekti su Tir-mežašu.

- Bus padaryta, - Čir-t-odždano dingo.

Kitoje kambario sienoje atsivėrė durys, įėjo technikė, stumdama priešais save vežimėlį.

- Kaip jaučiasi belaisviai? - paklausė Tir-džilašas.

- Vis dar miega, - technikė pristūmė vežimėlį prie vieno iš trijų paliktų audinių analizatorių. - Tačiau, vertinant metabolizmo lygį, atrodo, jog jie pamažu atsigauna po traumos, patirtos keliaujant laivu. Gydytojų nuomone, po keleto hanų belaisviai turėtų atsipeikėti.

- Gerai.

Tir-džilašas pasidžiaugė, kad bent ši projekto dalis vyksta sėkmingai. Atrodo, Zib-rundžio ir Čir-t-odždano supratimu, valdžia apsuko Tir-džilašui galvą, todėl jis ir neskuba į laivą. Bet jie klysta. Iš tikrųjų Tir-džilašas gerokai baiminosi, kad du naujieji belaisviai gali numirti nuo

paslaptinę žaizdų, laivui dar nė neišskridus iš planetos.

Gydytojų manymu, apskritai nederėjo taip rizikuoti ir gabenti sužeistus belaisvius laivu. Taigi Tir-džilašas stengėsi laimėti kuo daugiau laiko ir leisti belaisviams bent atgauti sąmonę prieš vėl patiriant perkrovą "Uoliojo" pakilimo metu. Kapitonas Zib-rundžis tiesiog neįstengė suvokti padėties reikšmingumo. Arba galbūt pernelyg bijojo naujo žmogų puolimo, todėl nekreipė dėmesio į gydytojų patarimus. Tačiau, kol Tir-džilašas planetoje, jis nuspręs, kada "Uolusis" startuos.

- Ar pavyko vyriausiesiems ką nors sužinoti apie jų sužalojimus? - paklausė Tir-džilašas.

- Jie vis dar tiria šį reikalą, - paskutinįjį žodį nustelbė garsus keramikos braukimas per keramiką - technikė stūmė audinių analizatorių ant vežimėlio. - O kol kas vyriausieji tokie pat susirūpinę, kaip ir gydytojai.

Oras Tir-džilašui už nugaros sumirguliavo - sugrįžo Čir-t-odždano.

- Aš susisiečiau su karvedžiu Tir-mežašu, - burbtelėjo vyriausiasis. - Pradėkite.

Tir-džilašui labai knietėjo sužinoti, kas sutrukdė Čir-t-odždano greitai užmegzti ryšį.

Tarp Dvyliktosios planetinės bazės ir visų trijų planetų placdarmų, kur išlaipintas džirišų desantas, turėjo veikti nuolatinis tiesioginis ryšys. Gal atsirado sutrikimų? Kurgi ne...

- Čia Tir-džilašas. Maždaug prieš šešias de- ciarkas Dvyliktą planetinę bazę atakavo žmo- gų koviniai laivai. Laivų tipas atitinka apibū- dintus tavo pastarajame pranešime. Klausi- mas: ar tu įsitikinęs, jog abu šie laivai vis dar tebėra prie Dorko planetos?

Čir-t-odždano linktelėjo ir vėl išnyko. Tir- džilašas laukė mintyse skaičiuodamas laiką ir žvelgdamas į darbininkę, kuri vežimėliu vežė gremėzdišką prietaisą. Tir-džilašas įvertino, jog kiekvienas pranešimo perdavimas trunka penkiolika hanų ir pirmiausiai Čir-t-odždano susisieks su vyriausiu gimtojoje džirišų plane- toje Okanve. Pastarasis pranešimą perduos kitam, tasai - trečiam... kol pasieks kriptą ry- šininko, nugabensiančio informaciją tiesiogiai į desanto štabą Dorke. Tiek pat laiko praeis, kol Tir-mežašo atsakymas pasieks Dvyliktą bazę. Kai praėjusį sykį Tir-džilašas kalbėjosi su pla- netinio desanto štabu Dorke, pranešimų per- davimo laiką sudarė maždaug 120 hanų. Ši- syk, kol Čir-t-odždano sugrįžo, Tir-džilašas suskaičiavo iki 190 hanų.

- Abu laivai vis dar čia. Ar tu nenukentėjai, broli? - perdavė pranešimą vyriausiasis.

Tir-džilašas liūdnai šyptelėjo - akimirksniui jo liežuvis šmėstelėjo tarp lūpų. Taip, čia tikrai atsiliepė Tir-mežašas, jo vyresnysis brolis. Tir-mežašas rūpinsis juo tarsi mažyliu tol, kol abu pakils pas vyriausiuosius. O galbūt ir dar ilgiau.

- Man viskas gerai, o kaip tu? - pasiteiravo Tir-džilašas.

Atsakymas atkeliavo kur kas greičiau nei pirmą kartą:

- Dar nepakilau, - vadinasi, humoro jausmo Tir-mežašas irgi kol kas neprarado. - Tavoji bazė rimtai nukentėjo?

- Beveik niekas nesugadinta, - atsakė Tir-džilašas. - Žmogai darbavosi labai tiksliai - jie puikiai pasirengė operacijai.

- Čia jų tarytum sumažėjo. Kiek laivų atakavo jūsų bazę?

- Mes pastebėjome tik penkis kovinius laivus, - ištarė Tir-džilašas. - Bet galėjo būti ir daugiau - už detektorių kontroliuojamos srities ribų. Kodėl klausi? Ar kiekybė svarbu?

- Galbūt. Jeigu žinosime žvalgybinėn operacijon išsiųstų priešų laivų skaičių, galėsime su-

sidaryti nuomonę apie bendrą jų laivyno dydį. Beje, jie galėjo tikrinti visas žvaigždes akiai. Bet tuomet jiems neįtikėtinau pasisekė.

- Abejoju, - pratarė Tir-džilašas. - Mes žino-me, kad jie čiuopė erdvę ir aplink Aštuoniolik-tą tiriamąją planetą. "Uolusis" su "Pareigin-guoju" vos nesučiuo žvalgų, šie tik per ste-buklą paspruko.

- Gal jie kontroliuoja visas žvaigždžių siste-mas aplink karo veiksmų zoną? - iškėlė versiją Tir-mežašas. - O tokių sistemų labai labai daug...

- Sakyčiau, pernelyg daug, - pertarė Tir-džilašas ir apsiniaukęs pridūrė: - Tikriausiai priešai rado galimybę susiaurinti paieškos sri-tį.

- Aš irgi taip manau, - pritarė Tir-mežašas. - Deja, tuomet peršasi dvi labai nemalonios iš-vados. Pirma: priešų žvalgai smulkiai užfiksa-vo mūsų gyvybinių interesų sferą. Ir antra: jie turi pilną šio kosmoso regiono žvaigždžių bei planetų katalogą. Aš nežvelgiu kitos galimy-bės taip susiaurinti paieškos ribas. Žmogai žaibiškai sudavė taiklų smūgį. Čia negali būti atsitiktinumai.

Tir-džilašas susiraukė:

- Ko gero, tenka tau pritarti. Priešingu atveju mums tektų tik daryti prielaidą, jog žmogai išmoko susekti laivus erdvės tunelių tinklu. Tuomet irgi gerokai susiaurėtų paieškos sektorius.

- Nedrįsk net juokais kelti tokių versijų! - perspėjo vyresnysis brolis. - Šitaip ir pasklinda absurdiški gandai. Ir kuo kvailesnis prasimanymas, tuo greičiau jis plinta. Jei teisingai supratau, tu evakuoji bazę?

- Taip. Mums įsakyta grįžti į Okanvą, - atsakė Tir-džilašas. - O ten man, aišku, teks pasiaiškinti visų klanų Tarybai.

- Taigi šito neišvengsi. Atsargiau rinkis žodžius, kai kalbėsi Tarybos akivaizdoje. Nepasakyčiau, kad Tuoro klanui būtų labai patikęs tavo pakilimas į Svuo-seliko vietą.

Na, bent jau dėl to Tir-džilašo niekas neišdrįs apkaltinti.

- Aš nesisiūliau ir neprašiau šio darbo, - atsiliepė Tir-džilašas. - Mūsų vyriausieji pareikalavo Svuo-seliko atsistatydinimo, kai šis leido žmogui pernelyg priartėti prie piramidės.

- Vis tiek būk atsargus.

- Taip, žinoma, - Tir-džilašas susiraukė. - Sakyk.....